Prolog – Cartea pe care o trimitem către Hilandar

Cuvioșilor părinți ai Sfintei Mănăstiri Hilandar,

Există mulțumiri care nu încap într-o scrisoare. A noastră a crescut până s-a făcut carte.

Atâtea scrisori trebuie să fi ajuns la porțile mănăstirii purtând aceeași durere. Atâtea mâini trebuie să fi așternut pe hârtie un dor pe care nu știau cum să-l mai spună. Atâția oameni trebuie să fi așteptat un răspuns, privind spre Sfântul Munte ca spre un loc în care rugăciunile lor ar putea fi auzite mai limpede.

Scrisoarea noastră a început la fel.

Cu o rugăminte.

Cu două inimi care cereau același lucru.

Cu o casă în care exista iubire, dar în care rămăsese un loc gol. Un loc atât de mic, încât ar fi încăput în el un leagăn. Și atât de mare, încât nicio bucurie nu reușea să-l umple.

La început, rugăciunea lor avea multe cuvinte. Apoi, anii au trecut, iar cuvintele s-au împuținat. Rugăciunea s-a mutat în felul în care se priveau, în tăcerile de seară, în mâna pe care unul o întindea spre celălalt atunci când speranța devenea prea grea pentru a fi purtată singur.

Au fost zile în care au crezut fără să se teamă.

Au fost și zile în care unul dintre ei a trebuit să creadă pentru amândoi.

Dar nu au încetat.

Poate că aceasta este credința adevărată: nu să nu cazi niciodată, ci să te ridici de fiecare dată cu aceeași rugăciune în inimă. Să bați din nou la o ușă care încă nu s-a deschis. Să nu confunzi tăcerea lui Dumnezeu cu absența Lui.

Prologue – The Letter We Are Sending to Hilandar

Venerable Fathers of the Holy Monastery of Hilandar,

There are thanks that will not fit in a letter. Ours grew until it became a book.

So many letters must have reached the monastery gates, carrying the same sorrow. So many hands must have set down on paper a longing they no longer knew how to put into words. So many people must have waited for an answer, looking towards the Holy Mountain as a place where their prayers might be heard more clearly.

Our letter began in the same way.

With a plea.

With two hearts asking for the same thing.

With a home where there was love, but where an empty place remained. A place so small that a cradle would have fitted inside it. And so large that no joy could fill it.

At first, their prayer had many words. Then the years passed, and the words grew fewer. Their prayer moved into the way they looked at one another, into the silences of evening, into the hand one held out to the other when hope became too heavy to carry alone.

There were days when they believed without fear.

There were also days when one of them had to believe for both of them.

But they did not cease.

Perhaps this is true faith: not that you never fall, but that you rise each time with the same prayer in your heart. To knock again at a door that has not yet opened. Not to mistake God's silence for His absence.

Într-o zi, rugăciunea lor a pornit spre Muntele Athos.

A trecut peste drumuri, peste ape și peste oboseala unui om care nu purta în călătoria lui doar propriul dor. Fiecare pas al său îl cuprindea și pe cel al soției rămase acasă. Fiecare bătaie a inimii lui ducea cu sine speranța a două inimi care visau să audă, cândva, o a treia.

Nu știa ce va primi. Știa doar că trebuie să ajungă.

Iar undeva, pe zidul de miazăzi al bisericii de la Hilandar, o Viță bătrână își legăna frunzele în lumină.

De mai bine de opt veacuri, rădăcinile ei păstrau taina unei promisiuni. Răsărise din piatră, acolo unde nimeni nu semănase nimic. Trecuse prin zid ca și cum piatra ar fi înțeles că trebuie să-i facă loc. Fusese îngrijită de mâinile călugărilor, udată de ploi și însoțită, zi după zi, de rugăciuni.

În fiecare toamnă, își lăsa ciorchinii în palmele lor.

Iar călugării desprindeau cu grijă bobițele, le uscau și le trimiteau în lume.

Atât de mici. Atât de tăcute.

Plecau ascunse în plicuri simple, fără să știe ce limbi se vorbeau în casele spre care călătoreau. Nu știau câte hotare aveau să treacă și nici câte lacrimi vor cădea peste ele. Dar fiecare ducea cu sine binecuvântarea unui loc în care oamenii se rugau neîncetat de sute de ani.

Una dintre aceste rugăciuni a ajuns și la noi.

De aceea vă scriem acum.

Dar mulțumirea noastră nu a încăput într-o singură pagină.

Am încercat să o așezăm într-o scrisoare și am văzut cum cuvintele trec dincolo de marginea hârtiei. Am încercat să spunem simplu ce s-a întâmplat, dar unele daruri nu pot fi povestite numai prin date, nume și întâmplări.

One day, their prayer set out for Mount Athos.

It crossed roads, waters, and the weariness of a man who carried more than his own longing on his journey. Each step he took held within it the step of his wife, who remained at home. Each beat of his heart carried with it the hope of two hearts that dreamt of hearing, one day, a third.

He did not know what he would receive. He knew only that he had to get there.

And somewhere, against the southern wall of the church at Hilandar, an ancient Vine swayed her leaves in the light.

For more than eight centuries, her roots had kept the mystery of a promise. She had risen from stone, where no one had sown a thing. She had passed through the wall as if the stone had understood that it must make room for her. The monks had tended her with their hands, rain had watered her, and prayers had accompanied her, day after day.

Each autumn, she laid her clusters in their palms.

And the monks gently plucked the little grapes [este poetic tradus, dar destul de neobișnuit și pare că descrie desprinderea fizică de pe ciorchine într-un mod tehnic], dried them, and sent them out into the world.

So small. So silent.

They set out hidden in plain envelopes, without knowing what languages were spoken in the homes they were travelling towards. They did not know how many borders they would cross, nor how many tears would fall upon them. But each one carried with it the blessing of a place where people had prayed without ceasing for hundreds of years.

One of those prayers reached us, too.

That is why we are writing to you now.

But our thanks did not fit on a single page. We tried to set them down in a letter and watched as the words passed beyond the edge of the paper. We tried to tell simply what happened, but some gifts cannot be told through dates, names and events alone.

Ele poartă înăuntrul lor toate zilele de așteptare, toate drumurile, toate îndoielile învinse și toate rugăciunile rostite atunci când nimeni, în afară de Dumnezeu, nu le mai auzea.

Așa s-a făcut că scrisoarea a devenit o poveste. Iar povestea a crescut până când s-a făcut carte.

Nu o scriem numai în numele celor care s-au rugat. O scriem în numele tuturor celor care au stat lângă ei și au învățat, privindu-i, că rugăciunea nu se pierde. O scriem pentru cei care încă așteaptă.

Pentru cei care au obosit. Pentru cei care se roagă fără să mai găsească vorbe. Pentru cei care privesc cerul și se întreabă dacă Dumnezeu îi vede.

Și o scriem pentru toți cei care au avut, măcar o dată, harul de a recunoaște prezența Lui într-o întâmplare pe care lumea ar fi putut să o numească simplă coincidență.

Noi nu vrem să dovedim nimic.

Minunile nu se așază în fața oamenilor ca să-i oblige să creadă. Ele se apropie încet, cu sfială. Se lasă văzute de cel care știe să privească și rămân ascunse pentru cel care le cere să se explice.

Noi vrem doar să mărturisim.

Să spunem că o rugăciune a plecat la drum.

Că un tată a urcat spre Sfântul Munte, purtând în inimă dorul unei familii și speranța celor care se rugau alături de ea. Că doi oameni au păstrat rânduiala zi după zi, chiar și atunci când nu aveau niciun semn că sunt auziți.

Și am înțeles că, înainte de a schimba împrejurările vieții, rugăciunea îi schimbă pe cei care o rostesc. Îi învață să aștepte împreună. Să se sprijine. Să nu măsoare iubirea lui Dumnezeu numai prin ceea ce primesc.

Ceea ce s-a petrecut după aceea nu vă vom dezvălui încă.

They carry within them all the days of waiting, all the journeys, all the doubts overcome and all the prayers uttered when no one but God could hear them any longer.

This is how the letter became a story. And the story kept growing until it became a book.

We do not write it only on behalf of those who prayed. We write it on behalf of all those who stood beside them and learnt, by watching them, that prayer is never lost. We write it for those who are still waiting.

For those who have grown weary. For those who pray but can no longer find the words. For those who look up at the sky and wonder whether God sees them.

And we write it for all those who have been granted, at least once, the grace to recognise His presence in something the world might have called a mere coincidence.

We do not wish to prove anything.

Miracles do not set themselves before people to compel them to believe. They draw near slowly, almost shyly. They let themselves be seen by those who know how to look and remain hidden from those who demand that they explain themselves.

We wish only to bear witness.

To say that a prayer set out on its journey.

That a father climbed towards the Holy Mountain, carrying in his heart the longing of a family and the hope of those who joined them in prayer. That two people kept the prayer rule day after day, even when they had no sign that they were being heard.

And we came to understand that, before changing the circumstances of life, prayer changes those who utter it. It teaches them to wait together. To support one another. Not to measure God's love only by what they receive.

We will not yet reveal what happened afterwards.

Nu pentru că am vrea să ascundem bucuria, ci pentru că orice rod are nevoie să fie privit mai întâi în sămânța lui. Orice răspuns trebuie înțeles pornind de la rugăciunea care l-a chemat. Și orice minune are în urma ei un drum pe care puțini îl văd.

De aceea, înainte să continuăm această scrisoare, ne vom opri glasurile.

O vom lăsa pe Viță să vorbească.

Ea nu poate citi scrisorile și nu le poate cunoaște toate numele.

Dar a simțit mâinile călugărilor care au îngrijit-o. A văzut rodul său plecând spre case necunoscute. Iar în jurul ei s-au întors, an după an, mărturii despre copiii pe care oamenii îi rostiseră cândva numai în vis.

Poate că Vița nu le-a cunoscut cuvintele.

Dar povestea noastră îi poate încredința ecoul lor.

Ea știe că uneori un rod rămâne strugure.

Iar alteori, printr-o taină pe care numai Dumnezeu o cunoaște, primește inimă.

Aceasta este cartea noastră de mulțumire.

O așezăm, deocamdată neterminată, la poarta Hilandarului.

Mai lipsește din ea un nume.

Mai lipsește un chip.

Mai lipsește vestea pentru care am pornit să scriem.

Dar, înainte de toate acestea, trebuie să ascultăm Vița.

Povestea ei începe într-un mormânt gol, într-o piatră care s-a deschis și într-o promisiune care rodește de peste opt sute de ani.

Not because we wish to hide the joy, but because every fruit must first be seen within its seed. Every answer must be understood through the prayer that called it forth. And behind every miracle lies a journey that few can see.

That is why, before we continue this letter, we will still our voices.

We will let the Vine speak.

She cannot read the letters, nor can she know all the names they carry.

But she has felt the hands of the monks who tended her. She has watched her fruit set out for unknown homes. And year after year, testimonies have returned to her, telling of children whom people had once spoken of only in dreams.

Perhaps the Vine never knew their words.

But our story can entrust their echo to her.

She knows that sometimes a fruit remains a grape.

And at other times, through a mystery known only to God, it receives a heart.

This is our letter of thanks.

We place it, unfinished for now, at the gate of Hilandar.

A name is still missing.

A face is still missing.

The news for which we began to write is still missing.

But before all these things, we must listen to the Vine.

Her story begins in an empty tomb, in a stone that opened, and in a promise that has borne fruit for more than eight hundred years.

Vița care a răsărit din piatră

Eu nu m-am născut dintr-o sămânță.

M-am născut dintr-o promisiune.

Înainte să am rădăcini, am fost un cuvânt rostit într-un vis. Înainte să am frunze, am fost mângâierea pregătită pentru niște oameni care plângeau. Înainte să cunosc lumina soarelui, Dumnezeu mă așezase deja în întunericul unei pietre.

Tradiția Hilandarului păstrează pentru începutul meu anul 1207.

La Hilandar, clopotele sunau altfel în acele zile. Glasul lor cobora greu peste zidurile mănăstirii și se stingea printre chiparoși. Călugării mergeau la rugăciune, aprindeau candelele, rosteau psalmii și își împlineau ascultările, dar în mijlocul lor rămăsese un loc pe care nimeni nu îl putea umple.

Mormântul Sfântului Simeon era gol.

Fiul său, Sfântul Sava, luase sfintele moaște pentru a le duce în Serbia. Acolo, doi frați se ridicaseră unul împotriva celuilalt, iar o țară întreagă avea nevoie de pace. Tatăl trebuia să se întoarcă între fiii săi pentru ca iubirea lui să-i împace chiar și după moarte.

Călugării știau aceasta.

Înțelegeau rostul plecării.

Dar sunt despărțiri pe care mintea le primește înaintea inimii.

Îngenuncheau lângă mormântul rămas gol și plângeau. Nu pierduseră numai moaștele ctitorului lor. Pierduseră prezența părintelui care se rugase împreună cu ei, care binecuvântase locul și care își așezase ultimii ani ai vieții în mâinile lui Dumnezeu.

În fiecare seară, când lumina candelelor tremura peste piatră, golul părea și mai adânc.

Atunci, Sfântul Simeon i-a apărut în vis starețului Metodie.

The Vine That Rose from Stone

I was not born of a seed.

I was born of a promise.

Before I had roots, I was a word spoken in a dream. Before I had leaves, I was the comfort prepared for people who were weeping. Before I knew the light of the sun, God had already placed me in the darkness of a stone.

The tradition of Hilandar remembers 1207 as the year of my beginning.

At Hilandar, the bells sounded different in those days. Their voices rolled heavily across the monastery walls and died away among the cypresses. The monks went to prayer, lit the vigil lamps, recited the psalms and fulfilled their obediences, but in their midst there remained a place no one could fill.

The tomb of Saint Simeon was empty.

His son, Saint Sava, had taken the holy relics to Serbia. There, two brothers had risen against one another, and an entire country was in need of peace. The father had to return to his sons so that his love might reconcile them, even after his own death.

The monks knew this.

They understood the meaning of his departure.

But there are separations the mind accepts before the heart can.

They would kneel beside the empty tomb and weep. They had lost not only the relics of their founder. They had lost the presence of the father who had prayed alongside them, who had blessed that place and who had placed the final years of his life in God’s hands.

Each evening, when the light of the vigil lamps trembled over the stone, the emptiness seemed deeper still.

Then Saint Simeon appeared in a dream to Abbot Methodius.